

Lietuvos matematikų draugijos veikla 2014–2017 metais (pranešimas LMD suvažiavime 2017 m. birželio 21 d.)

Eilinis Lietuvos matematikos draugijos (LMD) suvažiavimas ir 58-oji kasmetinė LMD konferencija šiemet vyksta VU Matematikos ir informatikos fakultete. Čia esame rinkęsi ne kartą ir anksčiau. Po reformų keisis ir universitetai ir vidinė VU struktūra, tačiau tikiuosi Matematikos ir informatikos fakultetas išliks ir ateityje stipriausiu matematiniu centru Lietuvoje, gebančiu ruošti pakankamai aukšto lygio fundamentinės ir taikomosios matematikos, bei statistikos specialistus.

Pirmiausia norėčiau padėkoti konferencijos organizatoriams, organizacinio komiteto pirmininkui Pauliui Drungilui, jo padėjėjai Rimai Stančikienei, moksliniam sekretoriui Stasiui Rutkauskui, visiems dalyvavusiems ruošiant suvažiavimą ir konferenciją. Priminsiu, kad pagal statutą Draugijos valdyba ir prezidentas renkami trejiems metams. Tad šis suvažiavimas yra ir rinkiminis. Tačiau prieš pereidamas prie rinkimų apžvelgsiu 2014–2017 m. Draugijos veiklą.

2011 metais mus palikus Draugijos steigėjui ir ilgamečiui Valdybos pirmininkui Jonas Kubiliui, Draugijai vadovavo Eugenijus Manstavičius, kuris 2014 metais perdavė vairą man. Įsitikinau koks nelengvas, reikalaujantis energijos, tolerancijos ir ištvermės šis darbas. Pirmiausia noriu paminėti, kad per šį laikotarpį mus paliko nemažas būrys Draugijos narių, Lietuvos matematikų. 2014 m. – Bronius Grigelionis, 2015 m. Henrikas Jasiūnas, 2016 m. Jonas Banys, Juozas Šinkūnas, 2017 m. Kęstutis Liubinskas, Petras Vaškas, Algirdas Bastys, Stasys Čirba.

Savo tolesnį pranešimą padalinau į kelias dalis:

- Mokslinis darbas Lietuvos institucijose
- Matematikos istorija ir muziejus
- Jaunieji matematikai
- Konferencijos
- Seminarai
- Leidyba
- Doktorantūra
- Matematika mokykloje

- Olimpiados ir konkursai
- Dalyvavimas tarptautinėse organizacijose
- Lėšos

Mokslinis darbas Lietuvos institucijose

Mokslinį darbą Lietuvoje vykdo matematikai dirbantys keliuose Lietuvos universitetuose. Tačiau, visgi, pagrindinės jėgos yra sutelktos Vilniaus universitete, Matematikos ir informatikos fakultete. Jame veikia 5 matematinės katedros (jeigu neįskaičiuojame Matematinės statistikos katedros, kuri šiuo metu kartu su Ekonometrinės analizės katedra yra reorganizuojama), dalinai matematiniai tyrimai vykdomi ir informatikinėse katedrose. 2010 metais į VU gretas įsiliejus Matematikos ir informatikos institutui, matematikų gretas sustiprino ir du matematiniai MII skyriai. Deja, matematikų skaičius institute tirpsta ir ateitis nėra aiški. Nėra lengva situacija ir kituose universitetuose. KTU pakankamai aktyviai dirbama Matematikos ir gamtos mokslų fakultete, KU po fakulteto reorganizacijos į „Jūros technologijų ir gamtos mokslų fakultetą“, matematinė veikla vykdoma „Informatikos ir statistikos katedroje“. VGTU Fundamentinių mokslų fakultete veikia 2 matematinės katedros – „Matematinės statistikos“ ir „Matematinio modeliavimo“. Vytauto Didžiojo universitete Informatikos fakultete veikia „Matematinės statistikos“, Šiaulių universitete – Technologijos, fizinių ir biomedicinos mokslų fakulteto Informatikos ir matematikos katedroje bei Fizinių ir technologijos mokslų centre, LEU – Gamtos, matematikos ir technologijų fakulteto „Matematinės, informatikos ir fizikos“ katedroje. Mykolo Romerio universitete Matematinė katedra neliko. Bendra tendencija rodo, kad matematikai kaip niekada turi kovoti už būvį.

Kita vertus, reikia paminėti ir aukštus mūsų matematikų – tiek patyrusių, tiek ir jaunųjų – pasiekimus. Kaip pavyzdžius paminėčiau MIF profesoriaus Konstantino Pilecko straipsnį su bendraautorais "Annals of Mathematics" žurnale 2015 metais, Giedriaus Alkausko, Artūro Dubicko, Donato Surgailio ir kitų matematikų darbus aukščiausio lygio žurnaluose. Kalbant apie matematinę tyrimų kryptį, tradiciškai plėtojama tikimybių teorija, statistika ir įvairios taikymų sritys, analizinė ir tikimybinė skaičių teorija, kombinatorika, o taip pat diferencialinės lygtys bei jų modeliavimo metodai. Reiktų pasidžiaugti ir faktu, kad Nacionalinė mokslo premija 2014 m. buvo paskirta profesoriams Ramūnui Garunkščiui ir Antanui Laurinčiui. Lietuvos mokslų akademijos įsteigta Jono Kubiliaus vardo matematikos premija 2015 m. buvo skirta jo mokiniui ir darbų tęsėjui Eugenijui Manstavičiui.

Tarp naujesnių mokslinių knygų išskirčiau Vigiardo Mackevičiaus anglų kalba išleistas "Introduction to Stochastic Analysis" bei "Measure and Integral" (abi Wiley), "Stochastic Models of Financial Mathematics" (ISTE).

Matematikos istorija ir muziejus

Be mokslinių straipsnių ir knygų rašymo, nemažiau svarbus yra Lietuvos matematikų paveldo, jų atminimo įamžinimas. Čia didžiulį darbą, atliekant švietėjišką veiklą ir kaupiant medžiagą apie Lietuvos matematikus, atlieka Henriko Jasiūno vardo Lietuvos matematikų muziejus, jos vadovas Vilius Stakėnas ir nepailstanti muziejaus darbuotoja Vita Verikaitė. Didžiulis dėkui jiems už darbą. Jų, o taip H. Jasiūno dėka, buvo sudaryti ir išleisti leidiniai skirti prof. Vytautui Paulauskui, Petruui Rumšui, Algirdui Miškelevičiui, Mindaugui Makniui, sutvarkyta, suskaitmeninta ir perkelta į internetą LMD konferencijų medžiaga. Iš daugybės muziejaus organizuotų susitikimų, išvykų į Lietuvos miestus ir miestelius (visų renginių čia neišvardinsiu dėl laiko stokos) išskirčiau 2016 m. renginius bei leidinį Lietuvos matematikams atminti, išvyką į Antalieptę, kur buvo atidarytas Matematikų lieptas. Tarp matematikų atminčiai, istorijai ir populiarinimui skirtų knygų verta paminėti ir akademiko Broniaus Grigelionio pilną bibliografinę rodyklę 2015 m. išleistą VU MII. Galima tikėtis ir platesnio bei gilesnio leidinio, skirto B. Grigelioniui, kurio sudarymas jau yra prasidėjęs, 2015 m. VU leidykloje pasirodžiusias Jono Kubiliaus „Matematika Lietuvos aukštosiose mokyklose 1921–1944 metais“, prie kurios išleidimo daug prisidėjo Vidmantas Pekarskas, Eugenijus Manstavičius, Kęstutis Kubilius ir Mifodijus Sapagovas, paminėtina Romualdo Kašubos nuostabiai gražiai išleista „Ne(t)rimita knyga“ (2013 m.), Viliaus Stakėno „Matematikos istorijos skiautiniai“ (2017 m.). Algirdas Ažubalis 2015 m. išleido įdomią knygą „Matematikos taikymas Lietuvos kariuomenėje 1918–1940 m.“, Juozas Banionis – „Matematinės minties raida Lietuvoje“ (2014 m.). Esu tikras, kad ne viską paminėjau.

Jaunieji matematikai

Dar norėčiau pakalbėti apie jaunuosius matematikus. Nors Artūriui Dubickui, Jonui Šiauliui, Donatui Surgailiui, Konstantinui Pileckui, Antanui Laurinčikui ir kitiems vadovams kurį laiką pavyksta pritraukti gabų jaunimą, to nepakanka, kad galėtume papildyti retėjančias matematikų gretas. Ekonominės priežastys lemia ne tik matematikų, bet ir visų mokslų krizę. Džiugu, kad jaunųjų matematikų entuziazmo ir energijos dėka, buvo pradėti rengti kasmetiniai Jaunųjų matematikų susitikimai, kuriuose renkasi išsisklaidę po

pasaulį jaunieji matematikai. Šiomet Vilniaus Tech-Parko patalpose įvyko jau 5-asis toks susitikimas, kuris kaip ir ankstesni susitikimai parodė nemažą potencialą tiek fundamentiniuose matematikos tyrimuose, tiek ir taikymuose. Tikiuosi, jis netrukus bus realizuotas Lietuvos universitetuose ir kitose institucijose. Paminėsiu organizatorius Rasą Giniūnaite (Oksfordo univ.), Mantę Žemaitytę (Mančesterio univ.), Valentą Kurauską, Matą Šileikį (kuris gavo PhD Poznanėje 2012 m.), Juozą Vaicenavičių (PhD 2017 m. Upsaloje), Daivą Petkevičiūtę (KTU). 5-ajame susitikime buvo įteiktas LMD apdovanojimas už geriausią Lietuvos universiteto doktoranto straipsnį. Jis atiteko Vytautei Pilipauskaitei – Vilniaus ir Nanto universitetų doktorantei. Norėčiau paminėti ir LMD įsteigtą Jaunųjų matematikų premiją, įsteigtą 2016 m. Autoritetinga matematikų komisija, pirmininkaujama profesoriaus Vyganto Paulausko, nusprendė, kad 2016 m. premija turi būti skirta Duisburgo-Eseno universiteto profesoriui Vytautui Paškūnui už darbų ciklą p-adinėje Langlandso programoje. Ne ką tenusileido ir kiti pretendentai – VU dirbantis Giedrius Alkauskas ir Berklio universitete (JAV) dirbantis Kęstutis Česnavičius.

Paminėtina ir tai, kad eilė jaunųjų kolegų buvo apdovanot LMA premijomis: studentų darbų konkursų laureatais 2013 m. tapo Gražvydas Šemulskis, 2016 m. – Edita Kizinievič ir Jonas Sprindys. Jaunųjų mokslininkų darbų konkurso nugalėtojais tapo 2013 metais – Jonas Jankauskas, 2014 metais – Klimentas Olechnovičius.

Konferencijos

Reikia pasidžiaugti, kad pastarųjų 3 metų laikotarpiu tarptautinių matematinių renginių buvo nemažai. Tradiciškai, reikia paminėti 11-ąją Vilniaus tarptautinę tikimybių teorijos ir matematinės statistikos konferenciją (2014 m., programinio komiteto pirmininkas – Vygantas Paulauskas, orgkomiteto pirmininkas – Remigijus Leipus). Norėčiau informuoti, kad 12-ji tarptautinė Vilniaus tikimybinių konferencija 2018 m. bus rengiama LMD kartu su Vilniaus universitetu ir vyks kartu su Matematinės statistikos instituto konferencija. Tad laukiame tikrai didelio dalyvių skaičiaus naujajame Saulėtekyje įsikūrusiame Gyvybės mokslų centre. Iš kitų konferencijų paminėtinos 2016 metų 6-oji tarptautinė konferencija „Analiziniai ir tikimybiniai metodai skaičių teorijoje“ skirta J. Kubiliaus 95-osioms gimimo metinėms, tradiciškai vykusiai Palangoje (orgkomiteto pirmininkas Gediminas Stepanauskas), 2015 m. prof. Konstantinio Pilecko organizuota tarptautinė konferencija "Asymptotic Problems: Elliptic and Parabolic Issues", šiais metais fakultete vyksianti „Vilniaus kombinatorikos ir skaičių teorijos konferencija“ (org.

Artūras Dubickas ir Gediminas Stepanauskas). Gali būti kad nepaminėjau kai kurių kitų renginių. Reikia pabrėžti, kad vienas iš minėtų konferencijų organizatorių yra LMD. Tradiciškai rengiama ir Tarptautinė matematinio modeliavimo ir analizės konferencija (2014, 2017 m. Druskininkai, organizatorius VGTU ir Raimunads Čiegis).

Kasmet rengiamos ir mūsų draugijos konferencijos: 2014 m. ją organizavo MRU, 2015 m. – KTU, 2016 m. – VGTU, šiais metais – VU. Lyginant su kitomis draugijomis, kurių nemažai tokias konferencijas vykdo kas du metus, ši konferencija išlaikė intensyvių kasmetinių vykdymo ritmą. Iš kitų universitetų vykdomų konferencijų reikėtų paminėti KTU vykdomą kasmetinę studentų konferenciją „Matematika ir gamtos mokslai: teorija ir taikymas“ (šiemet įvyko jau 15-oji konferencija). LMD parama buvo skirta ir geriausių pranešimų autoriams apdovanoti.

Seminarai

Neatsiejama mokslinės veiklos dalis yra rezultatų pristatymas ir diskusijos, kurios vyksta seminaruose. Kaip žinia, veikia atnaujintas LMD seminaras, kurį įsteigė prof. J. Kubilius dar penkiasdešimtųjų metų pradžioje, vėliau jis buvo užgesęs, o nuo 2012 m. vėl vyksta beveik reguliariai paskutiniaisiais mėnesio pirmadieniais. Per atskaitinį laikotarpį nuo 2014 m. iki dabar įvyko 29 seminarai, juose pristatomi pranešimai nuo fundamentalių matematikos pasiekimų iki matematinio švietimo. Keletas pranešimo buvo užsienio svečių. Deja, seminarus nėra lengva organizuoti – pranešėjus reikia ilgai įkalbinėti, o ir klausytojų nėra perteklius. Vyksta ir specializuoto profilio seminarai: pavyzdžiui, tikimybių teorijos ir diferencialinių lygčių bei skaitinių metodų seminarai, vykstantys MII. VU MIF reguliariai dirba skaičių teorijos, ekonometrijos, finansų ir draudimo matematikos, matematikos metodikos seminarai. Esu tikras, kad kitose institucijose taip pat vyksta moksliniai seminarai ir renginiai, pvz. KTU 2016 m. birželį surengtas 1 dienos Matematikos seminaras apie tarptautinius matematinius tyrimus.

Leidyba

Lietuvoje yra leidžiami šeši matematikos žurnalai. Pradėsiu nuo solidžiausio ir turinčio giliausias tradicijas *Lithuanian Mathematical Journal*. Vienu iš steigėjų yra LMD. Nuo 2013 m. žurnalui vadovauja V. Paulauskas, vykdančiaisiais redaktorais dirba Rimas Norvaiša ir Olga Štikonienė. Įdomu, kad 38 redkolegijos narių net 25 (du trečdaliai) yra LMD nariai. Kasmet išleidžiami 4 numeriai, apimtis 480–580 puslapių per metus. *Clarivate Analytics*

duomenų bazėje žurnalas yra indeksuojams nuo 2009 metų, 7 metų IF vidurkis yra 0,454, bet svyravimai nemaži – nuo minimalaus 0,314 (2016 m.) iki maksimalaus 0,667 (2014 m.). min 0,314 (2015/16). Ką tik paskelbtuose citavimo rezultatuose žurnalo pozicijos reikšmingai pagerėjo. Šiomet IF yra 0,5 (Q3). Tarp kitų žurnalų solidžias pozicijas yra užėmę *Nonlinear Analysis: Modelling and Control* (vyr. redaktorius F. Ivanauskas, IF=0,952) ir *Mathematical Modelling and Analysis* (vyr. redaktorius Raimundas Čiegis, IF=0,521). Paminėtinas ir *Šiauliai Mathematical Seminar* (vyr. redaktorius Antanas Laurinčikas), kuris koncentruojasi į skaičių teorijos tematiką. Likęs ir *Lietuvos matematikos rinkinys*, kuriame leidžiami LMD konferencijų darbai. Viena svarbiausių pastarojo laikotarpio matematinės leidybos naujienų yra ta, kad 2014 m. pradėtas leisti naujas žurnalas *Modern Stochastics: Theory and Applications*. Jo steigėjai yra Vilniaus universitetas ir Kijevo Taraso Ševčenkos universitetas, o leidžia VTeX leidykla, vyr. redaktoriai Kęstutis Kubilius ir Julija Mišura. Tai svarbus žingsnis ir Ukrainos matematinių žurnalų tarptautiniam pripažinimui. Tikėsimės, kad žurnalas suras savo vietą ir sulauks didesnio tarptautinio pripažinimo.

Doktorantūra

Doktorantūros teisė matematikos kryptyje suteikta Vilniaus universitetui. Doktorantūros komitetui vadovauja prof. Artūras Dubickas, į jį įeina mokslininkai iš MIF ir MII. Aišku, problemų čia yra. Viena pagrindinių yra ta, kad šioje doktorantūroje glaudžiasi ir tarpdisciplininiai darbai, kurie galėtų būti ginami pavyzdžiui Taikomosios matematikos doktorantūroje (su atitinkamais reikalavimais). VU kasmet priimami 7–8 doktorantai, tačiau konkurso praktiškai neliko, motyvacija mokytis doktorantūroje vis labiau blėsta, nors doktoranto stipendija kartu su galima LMT parama dar leidžia išgyventi. Kalbant apie apsigynusių matematikos doktorantų skaičių, matyti kad jis svyruoja. Pvz. MIF 2013 m. apsigynė 10, 2014 – 2, 2015 – 4, 2016 – 8. MII skaičiai: 2013 – 2, 2014 – 3, 2015 – 1, 2016 – 1, 2017 – 1. VGTU: 2013 – 2, 2014 – 2. Nemažai disertacijų apginta ir užsienyje.

Matematika mokykloje

Kalbėti apie matematikos padėtį vidurinėje mokykloje galima be galo. Jei pagal moksleivių matematinius gebėjimus (TIMSSo apklausa) Lietuvos ketvirtokai 2015 m. surinko 535 taškus (2 taškais daugiau nei 2011 m., Lietuva užima 16–18 vietą iš 47 šalių), o aštuntokai surinko 511 taškų (10 taškų daugiau nei 2011 m., 15–16 vieta iš 39 šalių), tai pagal PISA 2015 m. tyrimą

Lietuvos penkiolikmečių matematinis raštingumas vertinamas (478 taškai) 36 pozicija iš 70, statistiškai žemiau už EBPO (Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija) šalių vidurkį. Tai – pakankamai žymus suprastėjimas lyginant su 2012 metais. 2017 04 12 LMD (Edmundas Mazėtis, Eugenijus Stankus) pagalba Matematikos ir informatikos fakulteto patalpose buvo organizuotas renginys skirtas minėtų tyrimų aptarimui: Lietuvos mokinių pasiekimai tarptautiniuose IEA TIMSS ir OECD PISA ir nacionaliniuose tyrimuose esama situacija ir perspektyva.

ŠMM jau eilę metų rengia gaires matematikos mokymo turinio gerinimui. Susirūpinimą buvo išreiškusi ir LMD. Interneto puslapiuose ir susitikimuose aktyviai darbuodamasis, matematikos mokytojams neleidžia ramiai miegoti Dainius Dzindzalieta. Bet tai atskira, nemažiau sudėtinga nei teoremų įrodinėjimas, tema. Didžiulį darbą atlieka Rimas Norvaiša, ne tik vedamas diskusijas savo internetiniame puslapyje bei dalyvaudamas susitikimuose su mokytojais, bet ir nuo 2016 m. atstovaudamas Lietuvai Tarptautinėje matematikos mokymo komisijoje prie Pasaulinės matematikos sąjungos. Matematikos mokytojų ruošimas ypač opi problema. Vyksta matematikos mokytojų kvalifikacijos kėlimas, įvairaus lygio seminarai, paskaitos. Pakibus matematikos mokytojų ruošimui LEU, yra pavojus, kad sunkus periodas dar kurį laiką tęsis. Tiesa, aktyvus yra Šiaulių universitetas. 2015 m. organizuotas metodinis-praktinis seminaras *Metodinių priemonių panaudojimas dirbant su gabiais mokiniais*, 2016 m. seminaras *Metodai, skatinantys loginį mąstymą ir aktyvų dalyvavimą matematikos pamokose*, 2017 m. seminaras *Tyriminių kompetencijų ugdymas matematikos mokyme*. KTU Matematikos ir gamtos mokslų fakultetas kasmet organizuoja respublikinę konferenciją „Matematika ir matematikos dėstymas“.

Nemažai darbo, gerinant matematikos mokymą mokyklose bei šviečiant mokytojus, įdėjo Lietuvos matematikos mokytojų asociacija (LMMA, pirmininkė Regina Rudalevičienė). Veikloje taip pat aktyviai dalyvauja LMD Valdybos nariai Edmundas Mazėtis, Eugenijus Stankus. 2013–2014 m. buvo daug susitikimų, kurių metu LMMA, LMD, ŠMM, NEC atstovai diskutavo apie matematikos brandos egzamino statusą. Buvo parengtas brandos egzamino programos projektas (darbo grupės vadovas – Eugenijus Stankus). Mokslininkai matematikai darė pranešimus LMMA konferencijose (E. Stankus, V. Mackevičius, V. Stakėnas, R. Norvaiša). LMMA projektai: 2014 m. *Metodinės medžiagos Matematikos probleminiai uždaviniai parengimas, vadovaujantis PISA tyrimų ataskaitų rekomendacijomis*; 2015 m. *Matematikos metodika: retrospektyvos ir aktualijos* (buvo suskaitmeninti kai kurie rečiau randami matematikos metodikos leidiniai). Tikėsimės visos šios pastangos galų gale leis Lietuvos moksleiviams pasiekti pakankamą matematinio raš-

tingumo lygį, leidžiantį kokybiškai studijuoti universitetuose Lietuvoje ar užsienyje.

Olimpiados ir konkursai

Esu dėkingas Romualdai Kašubai ir Marytei Skakauskienei, padėjusiems susigaudyti išties gausiame įvairių olimpiadų ir konkursų judėjime. Ši ataskaitos dalis remiasi jų pateikta detalia informacija. Kaip žinoma, olimpiadų veikla Lietuvoje prasidėjo 1951 metais, kai Lietuvoje buvo pradėtos organizuoti moksleivių matematinės olimpiados. Prie jų ištakų stovėjo profesoriai Zigmas Žemaitis ir Jonas Kubilius. Jos vykdavo kasmet, o jų nugalėtojai dalyvaudavo visasąjunginėse varžytuvėse. Tai buvo pavasarinis keliais etapais vykęs matematinių renginių ciklas, pradedant nuo mokyklinio. Nuo 1986 metų atsirado antrasis, iš esmės rudens blokas, kai Algirdo Zabulionio iniciatyva LMD ir profesoriui Jonui Kubiliui palaikant Vilniaus universitete atsirado komandinė Lietuvos moksleivių matematikos olimpiada, kurioje varžosi jau nebe atskiri asmenys, o atskiros komandos. 1999 metais prie rugsėjo mėnesį vykstančios komandinės Olimpiados atsirado dar ir Lietuvos jaunesniųjų klasių moksleivių varžytuvės. Komandos, dalyvaujančios komandinėse varžytuvėse, gali atsivežti ir jose išbandyti savo būsimą pamainą. Minėtina, kad šiaip jose praktiškai gali dalyvauti visi norintieji. Keletą metų jos vyko kaip Lietuvos jaunesniųjų klasių moksleivių 5–7 klasių olimpiados, o vėliau jos buvo vykdomos jau dviem amžiaus grupėmis – vienoje grupėje varžosi 5–6-tų, o kitoje 7–8-tų klasių moksleiviai. Šią komandinę olimpiadą kartu su dviem jaunesniųjų klasių moksleivių varžytuvėmis savo jėgomis vykdo iš esmės MIF studentai, kartu su dėstytojais bei doktorantais. 2009 metais kartu su šiomis trejomis varžytuvėmis buvo pradėta rengti ir dar viena olimpiada – draugiškos varžybos Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kultūriniam paveldui pagerbti, kurioje Lietuvos Švietimo ir mokslo Ministro kvietimu, be Vilniaus ir Kauno atstovų, nuolat dalyvauja ir Minsko komanda. Iš Lietuvos komandinės mokinių matematikos olimpiados yra išsirutuliojusi tarptautinė „Baltijos kelio“ olimpiada. Užduotis visiems šiems per dvi dienas įvykstantiems 4-iems konkursams paprastai rengia Romualdas Kašuba, kuriam talkina Pasaulinių olimpiadų dalyvis ir sidabro medalininkas Aivaras Novikas, o LDK olimpiados vertinimui vadovauja prof. Artūras Dubickas. Aivaras Novikas yra sutvarkęs ir patalpinę daugelio olimpiadų bei konkursų sąlygas, kartu su gausia jų statistika – visa tai galima rasti VU MIF ar LMD svetainėje.

Lietuvos komandos pasirodymo statistika ataskaitiniu laikotarpiu „Baltijos kelio“ olimpiadoje yra tokia (joje dalyvauja 11 nuolatinių Baltijos regiono

šalių komandų plius Islandija, o varžybų organizatoriai turi teisę savo nuožūra pakviesti dar vieną svečią komandą): 2014 metais, kai ir pati olimpiada vyko Vilniuje, Lietuvos komanda liko 4-ta, praleidusi į priekį tik Sankt Peterburgo, Vokietijos ir Švedijos komandas, 2015 metais Stokholme buvo 6-ta (kartu su Vokietijos komanda), o pernai – 2016 metais – Oulu mieste (Suomija) vėl buvo 4-ta, aplenkusi Vokietijos moksleivius. Per visą ataskaitinį laikotarpį VU MIF darbuotojai (Paulius Drungilas kartu su Aivaru Noviku) ir toliau centralizuotai rengė užduotis Lietuvos individualiosios olimpiados rajoniniam etapui (kartu su sprendimais bei vertinimo instrukcija). Vilniaus universiteto profesorius Artūras Dubickas kartu su Matematikos ir informatikos metodikos katedros docentu Romualdu Kašuba ataskaitiniu laikotarpiu vadovavo Lietuvos komandai Pasaulinėje Moksleivių matematikos Olimpiadose. 2014 metais olimpiada vyko Pietų Afrikos Respublikoje, kur Lietuvos komanda, surinkusi patį didžiausią kada nors pelnytą taškų skaičių – 104 – liko 42-a iš maždaug 100 dalyvavusių komandų. Joje sidabro medaliu pasipuošė Vilniaus licėjaus mokinys Ignas Urbonavičius, o bronzos medalius gavo taip pat licėjaus mokiniai Lukas Jonuška su Mykolu Blažoniu bei Kauno technologijos universiteto gimnazijos atstovu Aidu Kilda. 2015 metais, kai Tarptautinė Matematikos olimpiada vyko Tailande, likome 62-i, pelnę bronzos medalį (Andrius Ovsianas) bei pagyrimo raštą (Andrius Pukšta). 2016 metais, kai Pasaulinė Olimpiada vyko Honkonge (Kinija), buvo surinkti 84 taškai ir pelnyta 50 vieta, patenkant į pirmą dalyvaujančių komandų pusę. Buvo laimėti 3 bronzos medaliai (Antanas Kalkauskas bei Deividas Morkūnas iš Vilniaus licėjaus, taip pat Jonas Pukšta) ir pelnyti trys pagyrimo raštai.

Ataskaitiniu laikotarpiu vykusiose Lietuvos jaunųjų matematikų baigiamosiose Olimpiadose uždavinių parinkimui bei vertinimo komisijai vadovavo Artūras Dubickas, kuris vadovaudavo ir dviejų dienų atrankai į Pasaulinę bei Vidurio Europos matematines (trumpiau MEMO) olimpiadas. Lietuvos komanda MEMO olimpiadoje dalyvauja nuo 2009 metų, kur vyksta ir asmeninės, ir komandinės varžytuvės. Minėtina ir tai, kad šių metų MEMO vyks rugpjūčio mėnesį Vilniuje. 2014 metų MEMO vyko Dresdene (Vokietija), 2015 metais – Slovėnijoje, o 2016 metais – Austrijoje. Iš jų labiausiai nusisekęs buvo pasirodymas Slovėnijoje, kur Neringa Levinskaitė individualiose varžytuvėse pasipuošė sidabro, Antanas Kalkauskas bei Ernestas Ramanauskas – bronzos medaliais. Tokį patį medalį gavo ir licėjaus mokinys Mantas Rasinskas. Visus tuos metus komandai vadovavo Romualdas Kašuba kartu su Aivaru Noviku. Jie vadovavo ir Lietuvos komandai Europos merginų olimpiadoje, kurioje Lietuvos komanda debiutavo 2014 metais Minske ir kur Neringa Levinskaitė sėkmingą Lietuvos komandos debiutą paženklino

sidabru, o ir vėlesniais metais Lietuvos komanda neliko be medalių – 2015 Rumunijoje bronzą uždirbo Vaiva Augustinaitė, o 2016 Šveicarijoje – vėl Neringa Levinskaitė. Lietuvos merginų komanda paprastai patenka į pirmąją komandų rikiuotės pusę, o augantį užmojį rodo tai, kad šiais metais joje dalyvavo jau geras pusšimtis komandų iš kelių kontinentų.

Ataskaitiniu laikotarpiu tris kartus paskutinė atrankos stovykla prieš pat Pasaulinę Matematikos Olimpiadą tradiciškai vykdavo Minske kartu su Baltarusijos komanda, o Lietuvos komandos vadovu būdavo Romualdas Kašuba, padedant Aivarui Novikui bei Vilniaus Juventos gimnazijos mokytojui-ekspertui Aleksandrui Choliavkinui. Atskirai būtų pabrėžtinai didžiulis Pasaulinių matematikos olimpiadų dalyvių pasiruošimo gerėjimas. Geras pasirodymas būtent matematikos Olimpiadoje daugeliui kraštų yra tapęs absoliučiai pirmaeilio prestižo reikalu. Nenuostabu, kad dalyvaujančių kraštų skaičius persirito per šimtą, nieko nebestebina tokių matematikos žvaigždėse naujų kraštų kaip Peru iškovojami aukso medaliai. Lietuvos komandos vadovo Pasaulinėse Olimpiadose Artūro Dubicko nuomone, pastangos, kurias dabar būtina įdėti, kad laimėtum bronzos medalį, prieš 5–8 metus dar būtų praktiškai garantavusios sidabrą.

Ataskaitiniu laikotarpiu vyko ir tradiciniai Kauno technologijos universiteto bei Šiaulių universiteto matematikos uždavinių sprendimo konkursai, o Vilniaus Pedagoginio Universiteto (vėliau pasivadinusio Lietuvos edukologijos universitetu) matematikos konkursas, Edmundui Mazėčiui perėjus dirbti į Vilniaus universiteto Matematikos ir informatikos fakultetą Matematikos ir informatikos metodikos katedros vadovu, dabar yra vadinamas VU matematikos konkursu. Minėtinos taip pat ir jau antrus metus VU MIF vykstanti Lietuvos mokinių 3–4 klasių olimpiada, kurią organizuoja Gabių vaikų akademija, nevalstybinė mokykla Magis bei Romualdas Kašuba. Ji vyksta paskutinįjį balandžio šeštadienį.

Lietuvoje toliau aktyviai vyksta ir Kengūros konkurso veikla. 2016 m. šio tarptautinio matematikos konkurso organizatoriumi tapo LMD – tai labai rimtas pokytis, turint galvoje tai, kad konkursas kasmet įtraukia apie 50 000 mokinių. Yra puikios galimybės populiarinti matematiką, parodyti matematikos uždavinių grožį kuo platesniam ne tik vaikų, mokytojų, tėvų ratui, bet ir visuomenei. Lietuvos atstovai, Pauliaus Drungilo vadovaujami, ne tik vyksta į kasmetinius Tarptautinius Kengūros komiteto susitikimus, kuriuose yra parenkami uždaviniai, kurie vėliau yra verčiami ir pritaikomi Lietuvos moksleiviams, bet ir aktyviai dirba Tarptautinėje Kengūros vasaros stovykloje Toliejuose (Molėtų raj.). Aktyviai ruošiamasi artėjančiam metiniam Kengūros susitikimui, kuris 2018 metais spalio mėnesį įvyks jau Lietuvoje.

Ataskaitiniu laikotarpiu vyko ir tradicinės regioninės Olimpiados – doc. Antano Apynio globojama akademiko Grigelionio taurė bei prof. Eugenijaus Stankaus inicijuota olimpiada Rietave. Darbo „Rokundos“ mokykloje pagrindu Antanas Apynis yra parengęs bei išleidęs ir atskirą knygą. Paminėtina, kad Antanas Apynis, be „Rokundos“ mokyklos, kur yra rengiama ir kasmetinė kelių dienų stovykla, ir toliau vadovauja reikšmingam Lietuvos jaunųjų matematikų mokyklos darbui bei dar ėmėsi rengti ir Širvintų krašto moksleivius, kur pradėjo vykti ir kasmetinės matematikos varžytuvės Antano Kuliešiaus taurei laimėti. Romualdas Kašuba tęsia sąlygų rengimą Raseinių krašto olimpiadai – mažajai profesoriaus Jono Kubiliaus taurei laimėti, bei Marijampolėje vykstančiam Sūduvos krašto gimnazijų konkursui. Vyksta ir tradicinis Dzūkijos krašto matematikos konkursas, kuris pernai įvyko Druskininkuose.

Dalyvavimas tarptautinėse organizacijose

Labai svarbu įtvirtinant Lietuvos vaidmenį, gaunant įvairią paramą ir dalijantis patirtimi dalyvauti tarptautinėse organizacijose. LMD yra Tarptautinės matematikų sąjungos (IMU) nare, vyksta balsavimai, įvairių klausimų svarstymai paštu. Priminsiu, kad kitais metais pasaulinis matematikos kongresas vyks Rio de Žaneire, o dėl 2022 metų šeimininko statuso inirtingai kovoja Paryžius ir Sankt Peterburgas. LMD išreiškė paramą Paryžiaus kandidatūrai. Aktyvesnis dalyvavimas yra Europos matematikų draugijoje (EMS), R. Leipus dalyvavo 2015 metais vykusiame šios organizacijos 25-mečio minėjime, 2016 metais dalyvauta Vykdomosios tarybos posėdyje, E. Manstavičius, G. Stepanauskas, P. Drungilas, R. Leipus dalyvavo Europos matematikų kongrese Berlyne. Svarbu yra pasakyti, kad reikšminga EMS parama (3500 Eur) buvo gauta 2014 m. Tarptautinės Vilniaus tikimybių teorijos konferencijos dalyviams iš Rytų šalių. Kasmetines įmokas už dalyvavimą šiose organizacijose padeda sumokėti LMT. Pateikta paraiška apmokėti įmoką ir už 2017 m. Lietuvoje jau turime individualių EMS narių.

Lėšos

Apie Draugijos lėšas bus kalbama revizijos komisijos pranešime. Tačiau noriu taip pat padėkoti pervedusiems į sąskaitą 2% ar mažiau pajamų, taip visiems padėjusiems parengti ataskaitą, Šarūnui Repšiui ir Stasiui Rutkauskui, padėjusiems ataskaitiniu laikotarpiu susitvarkyti su finansiniais ir kitais biurokratiniais rūpesčiais, taip pat visiems kolegoms, dalyvavusiems LMD veikloje.